

# HETI JELENTÉS – 7/52

---



# KIEMELT MAKRONÓM ELEMZÉSEK – 7. HÉT

## Geopolitika és világgazdaság

1

### Miért késlekedik Kína az új szibériai gázvezeték építésével? – [Teljes cikk](#)

Kína nem siet a Szibéria Ereje 2 gázvezeték megépítésével, habár az egyes számú vonalon már rekordmennyiségű gáz áramlik az országba: tavaly a Szibéria Ereje 1-en másfélszeresére – 22,7 milliárd köbméterre – nőtt a szállítás, jövőre pedig elérheti a maximális 38 milliárd köbmétert. A Gazprom tavaly év végén a gázt ezer köbméterenként 300 dollár alatti átlagáron adta el, szemben a közép-ázsiai országokból érkező 350-370 dollárral. Peking arra számít, hogy a várakozással még jobb árat tud kicsikarni a Gazpromnál, de nem mondhat le a közép-ázsiai gázzal szemben, ugyanis ezen országok az infrastruktúrába fektetett hatalmas összegek egy részét gázban fizetik.

**Címkék:** [gázvezeték](#) | [Kína](#) | [Oroszország](#) | [Power of Siberia](#)

### Von der Leyen kibékítené a gazdákat, de amit tesz, az csak pótcselekvés – [Teljes cikk](#)

A gazdák tiltakozása és a jobboldali politikai erők megerősödése következtében nem meglepő, hogy Ursula von der Leyen, az Európai Bizottság elnöke február elején bejelentette a vitatott jogszabály visszavonását, amely az Európai Unióban a növényvédő szerek alkalmazásának csökkentésére irányult. Sokak szerint a lépés valójában inkább a cselekvési képtelenségre utal.

**Címkék:** [EU-s agrárpolitika](#) | [gazdák](#) | [KAP](#) | [mezőgazdaság](#) | [Ursula von der Leyen](#)

### Veszélybe sodorják a kínai exportőröket a csökkenő árak – [Teljes cikk](#)

A kisebb kínai exportvállalatok létét az exportpiacok oldaláról a magas kamatok, a szűkülő fogyasztás és a magas infláció fenyegeti. Eközben Kínában a termelői árak 15 hónapja folyamatosan csökkennek, ami veszélyezteti az ipart és a munkahelyeket, súlyosbítva a már meglévő belső gazdasági problémákat, mint például az ingatlan- és adósságválságot. Az elemzők szerint a defláció kezelésének és az árszínvonal stabilizálásának kellene prioritást élveznie a kínai kormány számára az 5 százalékos növekedési cél helyett. Peking azonban a pénzügyi erőforrásokat a feldolgozóiparba irányítja, tovább növelve a túltermelést és a deflációs nyomást.

**Címkék:** [defláció](#) | [export](#) | [Kína](#) | [monetáris politika](#) | [válság](#)

### Európa az utolsó helyre szabályozza magát a globális versenyben – [Teljes cikk](#)

Miközben nő a gazdasági szakadék a stagnáló Európa és az egyre jobban teljesítő USA között, a vállalati fúzióktól a mesterséges intelligencia alkalmazásáig az EU agresszív szabályalkotása akadályozza, hogy felvegye a kesztyűt globális versenytársaival. A McKinsey szerint Kína a GDP 2-5 százalékát fordítja a stratégiai fontosságúnak ítélt ágazatok támogatására, míg Európa csak az 1 százalékát. Brüsszel nyolc év alatt 1,3 milliárd dollárnyi támogatást hagyott jóvá a felhőalapú számítástechnikával kapcsolatos kutatás-fejlesztésre, de ez mindössze 4 százaléka annak, amit az Amazon felhőszolgáltató részlege egy év alatt befektet. Ha Európa fel akarja venni a versenyt, újra kell gondolnia a szabályozás és az innováció közötti egyensúlyt.

**Címkék:** [Európa](#) | [mesterséges intelligencia](#) | [szabályozás](#) | [USA](#) | [versenyképesség](#)

## Ebből a megállapodásból is kihátrál az USA, aggódnak a demokraták – [Teljes cikk](#)

A gazdatüntetések hatására maga Macron járt közben az EU és a Mercosur-államok közötti egyezmény elhalasztásáért, most pedig az USA hátrálna ki az indo-csendes-óceáni gazdasági megállapodásából (IPEF), hasonló okokból. A kormányzó Demokrata Párt úgy érzi, több szavazót elriasztana az egyezmény megkötése a novemberi amerikai választásokon, ugyanis a 2016-os szavazáson Trump sikerrel használta ki a középnyugati munkásoknak a Csendes-óceáni Partnerséggel (TPP) szembeni ellenszenvét. A Biden-kormányzat szintén felfüggesztette a latin-amerikai országokat célzó „Partnerség a gazdasági jólétért az amerikai kontinensen” (APEP) keretegyezményt, illetve az EU-val folytatott acél- és alumíniumtermékekről folytatott kereskedelmi tárgyalások is megrekedtek.

**Címkék:** [EU](#) | [gazdaság](#) | [ipar](#) | [kereskedelem](#) | [Mercosur](#) | [USA](#)

## A középső közlekedési folyosó felértékelődő stratégiai jelentősége – [Teljes cikk](#)

A január végén rendezett brüsszeli befektetői fórumon a részt vevő európai és nemzetközi pénzintézetek 10 milliárd eurós befektetésről állapodtak meg, amelyet az Európát és Kínát összekötő középső folyosó fejlesztésére fordítanak. Az útvonal az orosz–ukrán háború miatt egyre népszerűbb alternatívát kínál a jól bejáratott északi korridor helyett. A középső folyosónak, amely a leg-rövidebb szárazföldi összeköttetést jelenti Kína és Európa között, felértékelődött a stratégiai jelentősége, ami egyre nagyobb üzleti potenciált és számos kiaknázatlan piachoz való hozzáférést is kínál. A fő haszonélvező a regionális hatalmi ambíciókat dédelgető Törökország.

**Címkék:** [Eurázsia](#) | [Európai Unió](#) | [Kína](#) | [Közép-Ázsia](#) | [középső folyosó](#) | [Magyarország](#)

## Megugrott a kereslet az Oroszországon átmenő vasúti szállítás iránt – [Teljes cikk](#)

A vörös-tengeri útvonalakat ért támadások miatt a szállítványozók kénytelenek új alternatívák után nézni, amelynek kapcsán újra rákényszerülnek a Kínából Európába tartó áruk Oroszországon keresztül történő vasúti szállítására. Bár egyes szállítványozók etikai kifogásukat fejezték ki az Oroszországon átmenő forgalommal kapcsolatban, ők a Kazahsztánon áthaladó középső folyosó vasúti útvonalat használhatják.

**Címkék:** [Belt and Road](#) | [Kína](#) | [Oroszország](#) | [szállítás](#) | [vasút](#)

## Geopolitika, csak ínyenceknek: milyen lehet a hidegháború 2.0? – [Teljes cikk](#)

A nagyhatalmi átrendeződés és a geopolitika tudományának reneszánszában élünk. A kialakult háborús gócpontok és a világjárvány is csak ráerősített a többpólusú világra történő átalakulásra. A különböző geopolitikai elemzési módszerek segítenek a jelen kor folyamatait a múlt eseményeinek vizsgálatával értelmezni. A Pánrégió-elmélet szerint nemzetállamok tömörülésével befolyási övezetek jönnek létre. A brit geostratégiai irány célja, hogy megakadályozza Németország–Oroszország szövetségét, így egy potenciális eurázsiai birodalom létrejöttét. A fenti elméletek mellett Alfred Mahan az óceánok, Alexander Seversky a légi hatalom, Nicholas Spykman a peremvidékek jelentőségét emeli ki mint a geopolitika meghatározó központi elemét.

**Címkék:** [blokkosodás](#) | [geopolitika](#) | [geopolitikai átrendeződés](#) | [hidegháború 2.0](#) | [ingáállamok](#)

**Új orosz bázis nyílik Abháziában, oda is áttérjedhet a háború – [Teljes cikk](#)**

Moszkva haditengerészeti bázist nyit a szakadár Abháziában, amivel két legyet ütne egy csapásra: ha Oroszország pozíciója jelentősen romlik Ukrajnában, Georgiához közel nyithatna egy extra frontot rugalmasan kezelhető tartalékkal, másrészt megakasztaná az anakliai mélytengeri kikötőprojektet. Ez utóbbi egy kulcsfontosságú csomópont lenne az Oroszországot megkerülni készülő kibővített középső folyosó projektben. Mindeközben, ha Moszkva utasítást adna az abház bábkormánynak a Tbiliszivel való kiegyezésre, létre tudna hozni magának egy ellátási folyosót Iránon, Azerbajdzsánon, Georgián és Abházián keresztül.

**Címkék:** [Abházia](#) | [középső folyosó](#) | [orosz–ukrán háború](#) | [Oroszország](#)

**Pénzhiány miatt nem mozgósít Ukrajna – [Teljes cikk](#)**

Mintegy 19 milliárd dollárba kerülne újabb félmillió katona besorozása az idén. Ha nem vonulnak be, az emberhiány már a háború végső kimenetelét befolyásolhatja. A pénz azonban nincs meg.

**Címkék:** [mozgósítás](#) | [ukrajnai háború](#) | [ukrán gazdaság](#) | [Valerij Zaluzsnij](#) | [Volodimir Zelenszkij](#)

**Az Európai Bizottság feldühíti a fegyvergyártókat – [Teljes cikk](#)**

Az EU kül- és biztonságpolitikai főképviselője szerint az európai gyártóknak meg kellene tiltani a harmadik országokba irányuló exportot, hogy minden mennyiséget Ukrajnába irányíthassanak. Az ötlete nemcsak népszerűtlen, de ostoba is.

**Címkék:** [Európai Bizottság](#) | [hadiipar](#) | [Josep Borrell](#) | [lőszerhiány](#) | [lőszerszállítás](#) | [ukrajnai háború](#)

**Hága nem adott igazat Ukrajnának, a Nyugat most új bíróságot akar – [Teljes cikk](#)**

Az oroszok diplomáciai győzelemnek minősítik azt, hogy a hágai Nemzetközi Bíróság elutasította Ukrajna Oroszországgal szembeni követeléseinek nagy részét egy 2017-es perben. A Nyugat zokon vette, hogy ezzel a testület néhány napon belül másodszor döntött egyértelműen a nyugati érdekek ellen. Washington, Berlin és a NATO már külön törvényszéket tervez, ahol bíróság elé tudná állítani Moszkvát, miközben kikerülne a kialakult globális igazságszolgáltatási rendszert.

**Címkék:** [Hágai Nemzetközi Bíróság](#) | [Oroszország](#) | [Ukrajna](#)

**A globális megoldásokra épülő világrend veszélye a 21. században – [Teljes cikk](#)**

Az utóbbi években létrejött egy olyan globális folyamat, amelynek célja, hogy a politikai, gazdasági és szociális fejleményeket akár nemzeti, de akár nemzetközi szinten is ne a társadalmak határozzák meg, hanem maga a világelit akarata. Márpedig az elit és a való világ közötti kapcsolat napról napra távolodik egymástól, ennek a következményei pedig hatalmas gazdasági, illetve szociális megrázkódtatások lehetnek. Az elit számára továbbra is az éghajlatváltozás jelenti a legfőbb problémát, az embereket azonban az élelmiszer- és az energiaárak emelkedése aggasztja.

**Címkék:** [Davos](#) | [gazdaság](#) | [globális rendszer](#) | [politika](#) | [társadalom](#) | [világelit](#)

**Miért riasztja el Németország a szakképzett munkavállalókat? – [Teljes cikk](#)**

Németországnak szüksége van külföldi munkavállalókra, különösen, ha azok a szakmájukban képzettek. Az új állampolgársági törvény pont erre hivatott, hogy minél többüknek kínáljon könnyen elérhető státuszt. Berlin úgy látja, hogy a bürokratikus akadályok lebontásával sokat tesz ennek érdekében, ám más gondjai vannak annak, aki távoli országból érkezik, és itt képzelel el az életét. Az ellenséges munkakörnyezet, a drága megélhetés, a gyermekelhelyezési gondok vagy az adminisztratív és nyelvi akadályok mind nehezítő körülmények az országba érkező munkaerő számára.

**Címkék:** [külföldiek](#) | [munkaerő](#) | [Németország](#) | [szakképzettség](#)

**Már csak egy lépéssel marad le Kína a piacvezető Nvidia-tól – [Teljes cikk](#)**

Úgy tűnik, Kína már az idén piacra dobhatja az újgenerációs okostelefon-processzorait. Ám a varázs csak addig tart, amíg ki nem fogynak a beraktározott gépekből, hiszen jó ideje exporttilalom alatt állnak azok az eszközök, amelyekkel képes valamelyest tartani a tempót. Az ország igyekszik inkább korábbi modelleket gyártani, de azokból nagyon sokat. Tajvan képviselője szerint az ázsiai nagyhatalom nem áll azért olyan jól, ráadásul „lopja a technológiát”. Az USA azon gondolkodik, hogyan állítsa meg Kínát abban, hogy ne forgassa fel az egész világgazdaságot.

**Címkék:** [chip](#) | [Huawei](#) | [Kína](#) | [SMIC](#) | [USA](#)

**Fel kellene pörgetni az európai napelemipart – [Teljes cikk](#)**

Brüsszel fontolgatja a helyi termelők támogatását az Európát elárasztó olcsó kínai napelemek miatt, de eddig nem jelentett be semmit. Egyesekben az is kérdésként merült fel, hogy szükséges-e megmenteni a kontinens amúgy is hanyatló napenergia-iparát. Európának ugyanis egyébként is szüksége van napenergia-importra, így akár kapóra is jöhetnek az olcsó kínai napelemek. Az EU dilemmája kézzelfogható a bizottság által kiadott friss, semmitmondó nyilatkozatban.

**Címkék:** [Európai Unió](#) | [Kína](#) | [napelem](#) | [napenergia](#)

## Drágul az áram: bajban van a német energiaszektor – [Teljes cikk](#)

A német energiapolitika nemcsak az energiabiztonságot, hanem az ágazatba való beruházásokat is tönkretelheti. Németország tavaly teljesen leállította nukleárisenergia-termelését, megújulókból azonban még nem képesek hosszú távú tartalékot biztosítani. A kormány a gázerőművek termelőkapacitását szeretné növelni, ám az energiabiztonság jövője így is kérdéses.

**Címkék:** [energiapolitika](#) | [megújuló energia](#) | [Németország](#) | [Olaf Scholz](#) | [zöldátállás](#)

## Növekszik a kereslet a réz iránt, mégis nehéz befektetőket találni – miért? – [Teljes cikk](#)

Hatalmas rézlelőhelyet fedezett fel Zambiában egy amerikai vállalat a mesterséges intelligencia segítségével, a bányá megnyitása azonban kihívást jelent. A réz rendkívül fontos a zöldátállásban, de jelenleg az ára ezt egyáltalán nem tükrözi. A befektetők így óvatosak, ha rézbányákról van szó, ráadásul a termelés beindulásához évekre van szükség, így a profitra is várni kell. A növekvő kereslet hamarosan rézhiány kialakulásával is fenyegethet, ha a befektetők nem lépnek.

**Címkék:** [Afrika](#) | [beruházások](#) | [mesterséges intelligencia](#) | [réz](#) | [rézbánya](#) | [Zambia](#) | [zöldátállás](#)

## Hazai helyzetjelentés

5

### Nincs innováció gyártás nélkül – [Teljes cikk](#)

A Magyarországon megvalósuló ipari beruházásokkal kapcsolatban több olyan vélemény is megjelent az utóbbi időben, amely hazánkat mint „összeszerelő üzemet” aposztrófálja. A kiragadott beruházások helyett valójában a teljes képet, vagyis az ipari ökoszisztémákat érdemes vizsgálni, ugyanis számos nemzetközi kutatás, de még a hazai példák is azt támasztják alá, hogy gyártás nélkül nincs innováció. Ha megteremtjük az alapfeltételeket és a megfelelő támogatói környezetet, a K+F „utat tör magának”.

**Címkék:** [beruházások](#) | [innováció](#) | [ipar](#) | [K+F](#) | [kutatás-fejlesztés](#) | [technológia](#)

### Nagy Márton: újjá kell építeni az európai ipart – [Teljes cikk](#)

Az Európai Beruházási Banknak (EIB) még nagyobb szerepet kell vállalnia a zöldenergia-beruházások, az infrastruktúra-fejlesztés és a kkv-finanszírozás területén – hangsúlyozta Nagy Márton nemzetgazdasági miniszter az EIB éves fórumán Luxemburgban. Ennek keretében megbeszélést folytatott és személyesen gratulált a bank nemrég kinevezett elnökének, Nadia Calviñónak.

**Címkék:** [Európai Unió](#) | [iparpolitika](#) | [Kína](#) | [Nagy Márton](#) | [Nemzetgazdasági Minisztérium](#) | [USA](#)

### A GINOP Plusz program 450 milliárd forintot biztosít a vállalkozásoknak – [Teljes cikk](#)

Az infláció visszaszorítását követően 2024-ben a gazdasági növekedés és a 4 százalék körüli GDP-bővülés a kormány célja. A dinamikus fejlődés támogatása érdekében a második negyedévtől kezdődően 450 milliárd forintot biztosítanak fokozatosan a vállalkozások számára a Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program Plusz projekten keresztül.

**Címkék:** [gazdaságfejlesztés](#) | [GINOP](#) | [kkv](#) | [Nemzetgazdasági Minisztérium](#)

## A vártnál jobban csökkent az infláció üteme és az árnyomás is enyhül – [Teljes cikk](#)

A 4,4 százalékos elemzői várakozásokkal szemben mindössze 3,8 százalékos volt 2024 januárjában az infláció a KSH előzetes adatai szerint. Jó hír az is, hogy 2024-ben 5 százalék alatt maradhat a pénzromlási ütem!

**Címkék:** [élelmiszer](#) | [élelmiszerárak](#) | [infláció](#) | [KSH](#) | [Makronóm elemzés](#) | [Molnár Dániel](#)

## Külkereskedelem: a múlt év jól alakult, de Németország felől felhősödik – [Teljes cikk](#)

A tavalyi év egészét tekintve kedvező a külkereskedelmi mérlegadatok alakulása: a 2022-es évi 9,1 milliárd eurós hiány 9,3 milliárdos többletbe fordult az export 2023 eleji bővülése, valamint a fogyasztás és a beruházások visszaesése miatti alacsonyabb import nyomán. A decemberi adatokban azonban már a német gazdaság gyengélkedése mutatkozhatott meg.

**Címkék:** [export](#) | [KSH](#) | [külkereskedelem](#) | [Németország](#)

## Hogyan mérhető a fenntarthatóság? – [Teljes cikk](#)

Miközben a fenntarthatósági szempontokat figyelembe vevő pénzügyi befektetések globális piaca sok milliárd dollárosra nőtt, addig – a Makronóm Intézet felmérése alapján – a magyarországi beszállító vállalkozások még mindig csupán egyharmadának vannak részletes ismeretei a fenntarthatóságot mérő ESG-mutatókról. Ezek átfogóbb megismerése azért is lényeges lehet számukra, mert az idei évtől már hazai törvény is szabályozza a témát.

**Címkék:** [ESG](#) | [fenntarthatóság](#) | [szabályozás](#) | [vállalati fenntarthatóság](#)

## Stratégiai megállapodás és vállalati díjátadó a JVSZ gálaeseményén – [Teljes cikk](#)

Stratégiai partnerségi megállapodást írt alá a Nemzetgazdasági Minisztérium és a Joint Venture Szövetség (JVSZ). A felek szerint fontos az együttműködés és a párbeszéd a fejlődés érdekében. Egy gálaesemény keretein belül átadták a JVSZ vállalati díjait, a Companies for the Future Award 2024-et is, amely a kiemelkedő teljesítményű felelős és tudatos vállalatoknak jár.

**Címkék:** [JVSZ](#) | [Nagy Márton](#) | [Nemzetgazdasági Minisztérium](#) | [vállalatok](#)

Aktuális gazdasági és geopolitikai összefüggések vezetői elemzése és előrejelzése

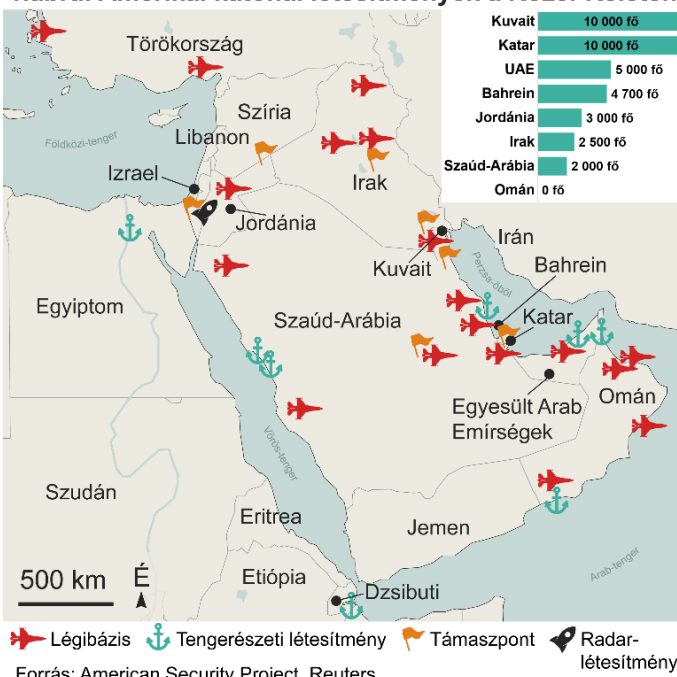
## A KÖZEL-KELETI VÁLSÁG ALÁÁSSA AZ USA REGIONÁLIS POZÍCIÓIT

**Az Egyesült Államok számára a Közel-Kelet kulcsfontosságú térség, ahol az amerikai katonai jelenlét évtizedek óta meghatározó tényező. A gázai háború, majd az amerikai támaszpontokat érő iráni háttérű csapások nyomán megrendültek az USA pozíciói. Irak, amely Amerika egyik legfontosabb térségbeli partnere, egyre nagyobb nyomást helyez Washingtonra, hogy vonja ki országából a csapatait, amelyek eddig az Iszlám Állam elleni harcra hivatkozva állomásoztak ott. Miközben az USA szorul ki Irakból, Kína, Oroszország és Irán folyamatosan növeli befolyását különböző partnerségeken keresztül. Washington szorult helyzetbe került: nem áll érdekében a közvetlen háború Iránnal, azonban lépésről lépésre szorul ki a Közel-Keletről immár nemcsak gazdasági, de katonai értelemben is.**

### A Közel-Kelet kicsúszik az Egyesült Államok kezei közül

Washington közel-keleti politikájának alapjai megrendültek az elmúlt hónapokban. A régió az amerikai érdekek középpontjában áll, a térség országaiban számos **amerikai katonai létesítmény is található (1. ábra)**. A gázai háború, az Egyesült Államok iraki, szíriai és jemeni katonai csapásai, illetve a térségben állomásozó amerikai csapatokat érő, Iránhoz köthető támadások megbontották azt a stabilitást, amely az utóbbi években kezdett kialakulni a térségben, és amelynek része volt Izrael és több arab állam egymáshoz közeledése. A gázai események ezt az enyhülést ellehetetlenítették, mivel **az arab államok számára vállalhatatlanná vált az Izrael felé történő nyitás**. A növekvő Izrael- és Amerika-ellenesség teret ad a kínai és orosz politikai és gazdasági befolyásnak, ezáltal pedig a velük szoros együttműködésben álló **Irán pozíciói is javulnak**. Az iráni térnyerést megalapozza, hogy a Perzsa-öböl menti arab államok már a gázai háború kitörése előtt [elkezdték közeledni](#) Teheránhoz: először az Egyesült Arab Emírségek, majd kínai közvetítéssel Szaúd-Arábia is újra felvette a diplomáciai kapcsolatot Iránnal. **A közel-keleti válság azonban a világkereskedelem gördülékény működését is veszélyezteti**, mivel az Irán által támogatott jemeni húsz milli-

1. ábra: Amerikai katonai létesítmények a Közel-Keleten



ciák [rendszeresen támadnak meg hajókat](#) a tengeri kereskedelem 12-15 százalékát átengedő Báb el-Mandeb tengerszorosnál.

### Irak a geopolitikai vihar középpontjában áll

A gázai háború kezdete óta [kiújultak az ösz-szecsapások](#) az Irak és Szíria területén aktív, Irán által támogatott fegyveres csoportok és a térségben állomásozó amerikai erők között: január végéig már [több mint 150](#) ilyen támadás történt, amelyekben több amerikai katona és iraki civil is életét veszítette. Emiatt ismét napirendre került az Irakban állomásozó, amerikai vezetésű nemzetközi koalíció jövőjének kérdése. **Az iraki kormány az amerikai jelenétre instabilitási tényezőként tekint, amely az országot egy „konfliktusspirálba” sodorja, ezért az amerikai**



erők lassú, de biztos [távozását szorgalmazza](#). Bagdad meg is tette az első lépést: az iraki parlament [határozatot](#) hozott arról, hogy az amerikai hadseregnek el kell hagynia az országot, amely bár ütemtervet nem tartalmaz, mégis határozottan jelzi a hosszabb távú iraki szándékokat.

Irak geopolitikai fontosságát a [jelentős földgáz- és kőolajtartalékok](#) mellett az Egyesült Államok számára az adja, hogy az ország regionális ellensúlyt jelent a Nyugattal ellenséges Iránnal szemben. Az iraki–iráni kapcsolatok számos okból terheltek annak ellenére, hogy mindkét ország lakosságának többsége síita muszlim. Irán gyakran beavatkozik az iraki belpolitikába azért, hogy [fegyveres csoportokat támogató](#), miközben Irak területén tevékenykednek olyan iraki kurd alakulatok, amelyeket Teherán kitiltott azok szeparatista tevékenysége miatt. Az 1980-as években a két ország nyolc éven át vívott háborút egymással, amely bár döntetlennel végződött, **ürügyet adott arra az USA-nak, hogy a saját céljainak szolgálatába állítsa Irakot:** megállítsa [a kommunizmus tovább terjedését](#) a Közel-Keleten és ellensúlyozza a nyugati tőkét államosító Irán befolyását.

## Megkérdőjeleződött az amerikai hadsereg iraki jelenlétének jövője

Washington az 1980-as években közvetett úton fegyverekkel látta el a Szaddám Huszein által vezetett, páranab irányultságú iraki kormányt, hogy ezáltal Iránt gyengítse. Miután azonban Irak megszállta a szomszédos Kuvaitot, drasztikusan megromlott Washington és Bagdad viszonya, ami az 1991-es öbölháború során közvetlen katonai konfliktusban csúcsosodott ki. Habár Szaddám Huszein rendszere az öbölháborút még túlélte, 2003-ban az USA által vezetett nyugati koalíció később [hamisnak bizonyuló ürügyek](#) alapján – amelyhez a [petrodollárról való leválás](#) is hozzájárult – megtámadta Irakot, megbuktatta a bagdadi rezsime, és egészen 2011-ig [megszállás alatt tartotta](#) az országot. A háború és a megszállás belpolitikai terhei miatt az Obama-korszak idején az amerikai haderő szinte egésze elhagyta Irakot. A következő években az Iszlám Állam fokozott térhódításba kezdett, és egy ponton megszerezte az irányítást Irak 40 százaléka és Szíria harmada felett. **A terrorizmus elleni harc jegyében 2014-ben az USA vezette nemzetközi koalíció újra megjelent az országban.** Az Iszlám Állam területi veszteségeivel és fokozatos felszámolásával Washington szerepe is átalakult a térségben: mára leginkább csak a helyi szövetséges csoportokat támogatja a terrorszervezetek, valamint az iráni befolyás visszaszorítása érdekében. Habár az amerikai csapatok nagy része 2021-ben kivonult, **mintegy 2500 katona továbbra is Irakban állomásozik, akiknek a jelenléte egyre nagyobb feszültségforrást jelent Washington és Bagdad között.**

Az iraki felszólítások ellenére **Washington nem sürgeti a kivonulást**, amely amerikai szemszögből nem meglepő: **az ország feletti legalább részleges irányítás megőrzése a közel-keleti amerikai érdekek érvényesítésének megkerülhetetlen része.** Érdemes megemlíteni, hogy látni lehet az Iszlám Állam újbóli erősödésének a jeleit, ami épp kapóra jön Washingtonnak, mivel így **ürügyet kap arra, hogy legitimálja csapatainak iraki jelenlétét.** Konspiratívabb elképzelések szerint [nem véletlen](#), hogy pont akkor tér vissza a színre a terrorszervezet, amikor az Egyesült Államoknak leginkább szüksége van olyan ellenségre a Közel-Keleten, amellyel szemben a saját közvéleménye is felsorakozhat. **Az Iszlám Állam ráadásul pont azokban az országokban aktív leginkább (Libanon, Szíria, Irak vagy Irán), amelyek a legnagyobb politikai, katonai és logisztikai támogatást nyújtják a palesztinok számára,** így a megerősödése paradox módon közvetetten kedvez az USA-val szövetségben álló Izraelnek is.

## Ahol hatalmi vákuum keletkezik, oda be fog nyomulni valaki

**Miközben az USA készül elhagyni Irakot, Kína és Oroszország [szemet vetett](#) az ottani gáz- és olajmezőkre:** Kína az elmúlt években elsőbbségi jogot szerzett magának minden felmerülő iraki olaj-, gáz- és petrokémiai projektben, valamint legalább 30 százalékos kedvezményrel vásárolhatja az iraki olaj-, gáz- és petrokémiai termékeket. Továbbá a kétoldalú megállapodás részeként Peking gyárat és az azokhoz kapcsolódó infrastruktúrát is kiépítheti Irakban. Oroszország számára a tét még nagyobb: **Irak része a hagyományosan [oroszbarát síita félholdnak](#) és fontos kapocs Irán**

# MAKRONÓM HETI ELEMZÉS

2024. 02. 14. / 7. hét

és Szíria között, így Moszkva ezen három országon keresztül szállítana olajat Iránból a Földközi-tengerig. Oroszország elsősorban az észak-iraki [kurd autonóm régió keresztül](#) próbálja növelni befolyását az országban, amely gyakorlatilag államként működik az államon belül.

Washington nehéz helyzetben van. Amikor legutóbb kivonult Irakból, teret hagyott az Iszlám Állam felerősödésére, a maradásával viszont tovább élezné konfliktusát Iránnal és most már Irakkal is. **Az Egyesült Államok teljes kivonulása megerősítené Irán Amerika gyengeségéről szóló narratíváját, komoly iráni propagandagyőzelemhez vezetve.** Washington a kivonulással cserben hagyta szövetségeseit, mint például a szunnita arab és kurd csoportokat, akik az Irán-párti síita frakciók áldozatául eshetnek, valamint a szíriai ellenzéki erőket, akiknek az amerikai támogatás nélkül nincs esélyük fennmaradni az Aszad-rezsim és a török állam ellenszelében. Eközben **az amerikai választópolgárok is egyre kevésbé szeretnék, ha országuk aktívan részt venne a világ túloldalán,** ráadásul a fiatalabb korosztályban [erősen visszaesett](#) Izrael támogatottsága, ami hosszabb távon akár fordulatot is kikényszeríthet az amerikai Izrael- és Közel-Kelet-politikában.

Washington [politikai dilemma előtt áll](#): tudja, hogy az amerikai bázisokat ért támadások mögött Irán áll, de **jelenleg nem áll érdekében újabb háború, mivel Ukrajna és Gáza már leköti a figyelmét, viszont gyengének sem akar látszani és megtorolatlanul sem akarja hagyni az amerikai katonák halálát.** Irán ezzel szemben azt akarja, hogy még ebben az évben kivonuljanak az amerikai csapatok, amit a fokozott és folyamatos katonai nyomással szeretné elérni. Washingtonnak tehát nem sok jó lehetősége van. Ha újabb csapásokat hajt végre a régióban, egyre inkább magára haragítaná Bagdadot. Ha az USA közvetlenül Iránra támadna, akkor Izraelre rakétaeső hullana, a húszik elzárna a Báb el-Mandeb, az irániak pedig a Hormuzi-szorost, és Teherán szövetségi rendszere miatt karnyújtási távon belülre kerülne a harmadik világháború. **A katonák hazahívásával viszont Amerika gyengének tűnne, és a lépést az USA ellenségei visszavonulásként értelmeznék.** Egyelőre a status quo lehető legtovább tartó megőrzése tűnik a legjobb opciónak az USA számára, azonban **Washington a térségben az elmúlt évtizedekben [a katonai erőt helyezte előtérbe](#) a diplomáciával szemben, így a konfliktusok csillapítása nehéz feladatnak ígérkezik.**



## IA MAKRONÓM INTÉZETRŐL

A Makronóm Intézet 2020-ban azért jött létre, hogy a patrióta és pragmatikus gazdaságpolitikai szemlélet kiterjesztésének motorja legyen, a magyar gazdaság fejlődése iránt elkötelezett kutatóknak és kutatásoknak otthont, megjelenési felületet biztosítson.

A gazdaság működéséről, pillanatnyi állapotáról minden korábbinál több és részletesebb adat áll rendelkezésünkre. Ez lehetővé teszi, hogy a múltbeli történéseket megértsük, a jelenben pontos képet alkossunk a nemzetgazdaságról és megértsük a hazai, valamint nemzetközi fejlődési irányokat. Hisszük, hogy az adatok elemzése csak akkor vezet az igazság közelébe, ha részrehajlás nélkül, de nem cél- és érzelemmentesen tekintünk az eredményekre.

A Makronóm Intézet feladatának tekinti a hazai gazdaságpolitika eredményeinek közérthető formában történő bemutatását, annak céljait az adat- és értékalapú elemzés módszereivel kívánja támogatni.